

Jordbruket i Hedmark

PRODUKSJON • VERDISKAPING • SYSSELSETTING • MILJØ • SAMFUNN

Foto: Kristin Ødegård Bryhn

Fakta om jordbruket i Hedmark

- Landets største jordbruksfylke
- Komplette verdikjeder for alle hovedproduksjoner
- Mjølk er den største og viktigste produksjonen
- 40 % av landets potetproduksjon
- Det fylket i landet som har klart mest nydyrking
- 3 500 sysselsatte i primærjordbruket - gir grunnlag for i alt 8 000 arbeidsplasser
- Største private verdiskaper i store deler av fylket
- Norges kjerneområde for dyreavl og planteforedling

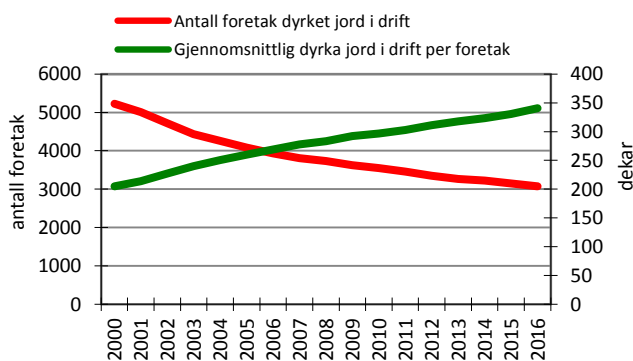
Grønn kunnskapsproduksjon i verdensklasse

- Grønne utdanninger og studier på alle nivå
- Norges ledende bioøkonomiklynge på Hamar
- Geno, Topigs Norsvin og Graminor eksporterer gener verden over

Foto: Heider.no

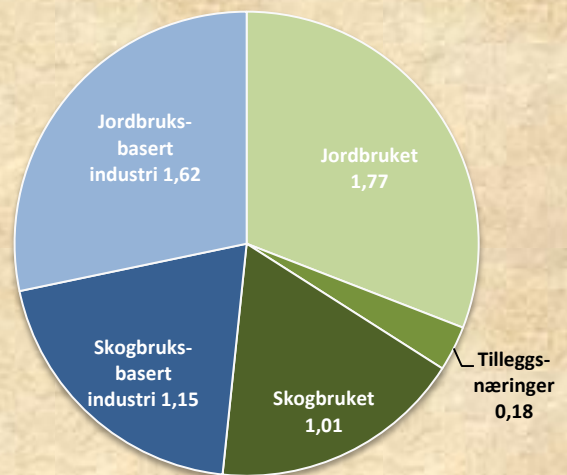
Utvikling i antall foretak og størrelsen av jordbruksforetakene i 04 HEDMARK

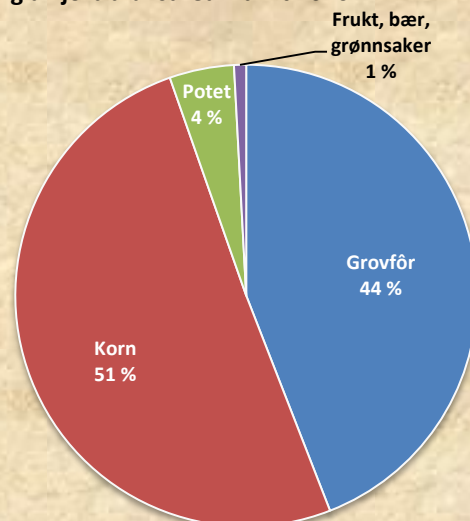
Kilde: Landbruksdirektoratet, LIB - søknad produksjonstilskudd

Samlet verdiskaping i landbruket (i mrd. kr)

Landbruksbaserte verdikjeder står for en årlig verdiskaping på nær 6 mrd. kr, tilsvarende 9 % av samlet verdiskaping i fylket. Dette fordeler seg som følger:

Fordeling av jordbruksareal i drift 2016

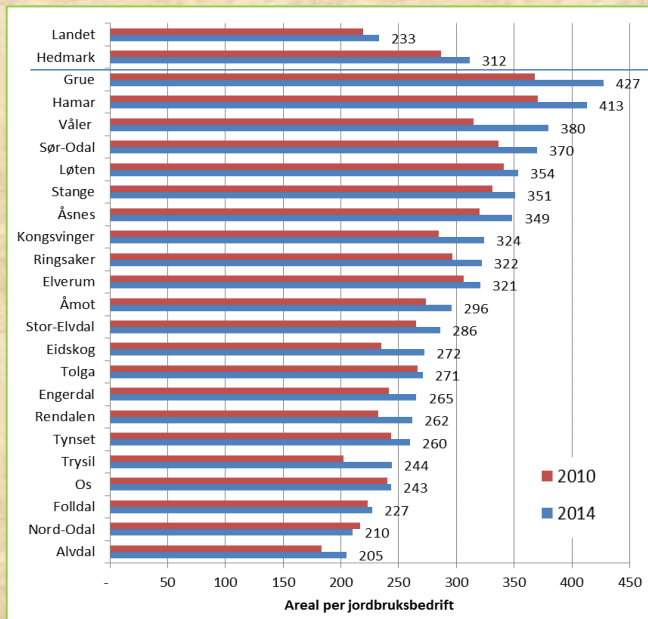

Kilde: Landbruksdirektoratet, LIB - søknad om produksjonstilskudd

Jordbruksproduksjon i Hedmark

Korn, gris og kylling er viktige produksjoner i sør. Mjølkeku og sau utnytter de gode grovfôrømrådene nord i fylket.

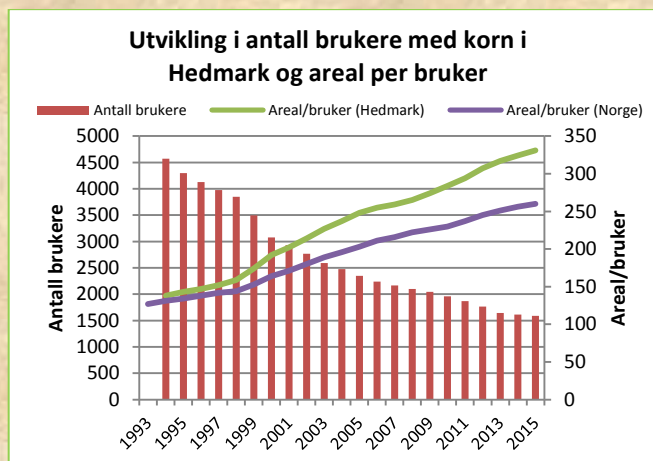
Dekar jordbruksareal i drift per jordbruksbedrift i Norge, Hedmark og kommunene i Hedmark, 2010 og 2014.
Rangert kommunevis etter avtakende bruksstørrelse i 2014.

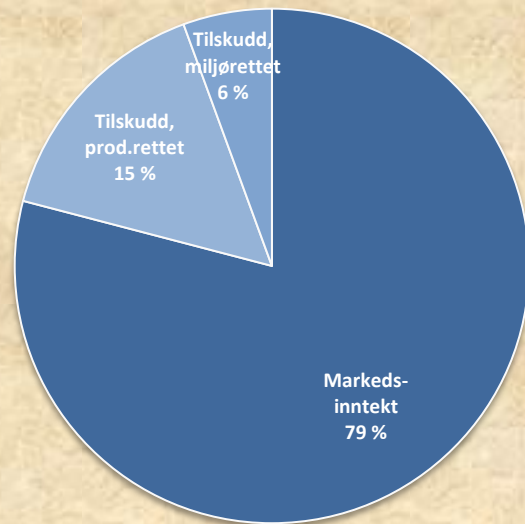
Planteproduksjon

Plante-produksjon (dekar)	2007	2016	Endring i %	Andel av landet i %
Grovfôr	435 077	460 442	6	7
Korn	560 796	527 963	-6	18
Potet	51 874	47 216	-9	39
Grønnsaker	4 875	6 296	29	9
Frukt	162	180	11	1
Bær	2 400	2 367	-1	10
Jordbruksareal i drift	1 054 632	1 044 464	-1	11

Kilde: Landbruksdirektoratet, LIB - søknad om produksjonstilskudd

Produksjonsinntekter (brutto) fordelt på markedsinntekter og tilskudd for jordbruket

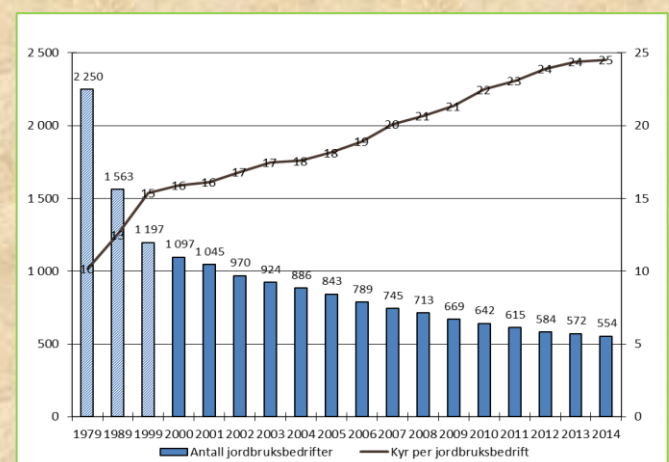
Husdyrproduksjon

Husdyr-produksjon (antall)	2007	2016	Endring i %	Andel av landet i %
Mjølkeku	14 981	13 383	-11	6
Ammeku	7 090	10 017	41	12
Søyer	47 197	47 537	1	5
Purker	10 483	11 100	6	12
Slaktegris	171 662	213 793	25	14
Verpehøner	425 921	570 626	34	13
Slaktekyllinger	10 574 444	12 821 158	21	19

Kilde: Landbruksdirektoratet, LIB - søknad om produksjonstilskudd

Strukturutvikling i melkeproduksjon (storfe) i Hedmark, 1979-2014.

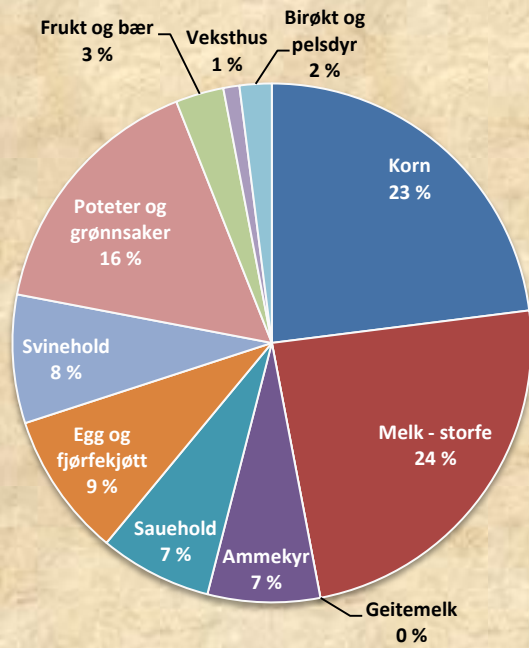
Stolpene (med akse til venstre) viser antall bruk, mens linjen (med akse til høyre) viser antall kyr pr bruk.

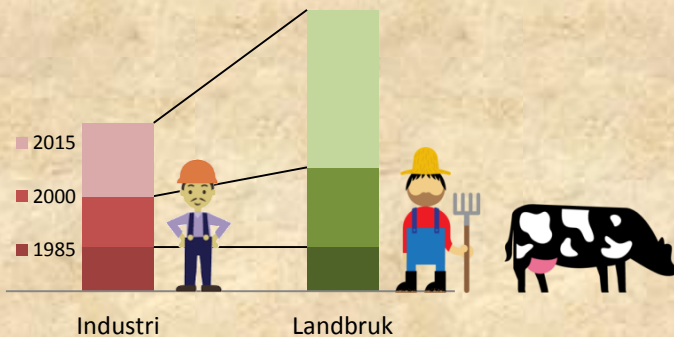
Verdiskaping og sysselsetting

Verdiskaping er beregnet som bruttoprodukt, dvs. verdien av produserte varer og tjenester (markedsinntekter og tilskudd) minus innsatsfaktorer (gjødsel, såfrø, fôr mv.).

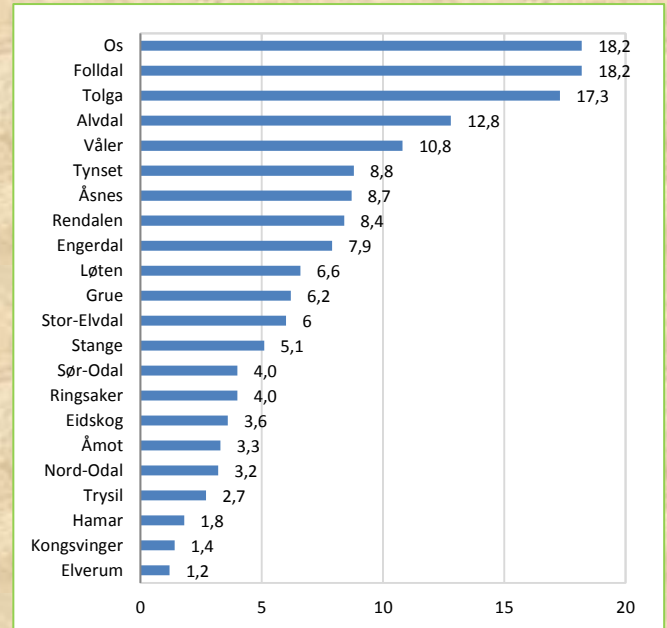
Verdiskaping fordelt på ulike produksjoner

Produktivtetsvekst. Verdiskaping per årsverk

Sysselsatte i jordbruket i Hedmark. Andel i % av totalt sysselsatte i kommunene i 2014. Rangert avtakende etter andel 2014. Sysselsatte i skogbruk kommer i tillegg.

Fabrikksjef Geir Inge Høistad på Nortura Tynset, viser stolt frem langtidsmodnet Tynset-skinke.

Verdiskaping inndelt etter regioner, millioner kroner 2014

	Glåmdals-regionen	Hedmarken	Sør-Østerdalen	Nord-Østerdalen	Hedmark
Melk, geit	0,0	0,6	2,2	6,0	8,9
Melk, storfe	18,2	133,6	46,7	220,8	419,4
Ammekyr	30,3	55,0	17,0	24,7	127,0
Ensidig korn	216,6	168,9	26,1	3,5	415,1
Fjørfekjøtt	20,0	69,1	7,7	12,2	109,0
Svinehold	31,6	104,2	5,2	0,0	141,0
Eggproduksjon	9,4	30,3	7,0	3,6	50,2
Potet	158,0	40,9	25,1	14,1	238,2
Sauehold	6,7	29,5	14,6	69,5	120,3
Grønnsaker, fril.	9,6	31,6	0,0	0,1	41,2
Veksthus gr.sak	1,8	20,3	0,1	0,1	22,3
Frukt og bær	2,4	35,5	8,7	0,1	46,6
Birøkt	0,9	2,5	0,3	0,2	3,9
Pelsdyr	0,0	13,6	0,3	9,8	23,7
Sum	505,6	735,7	160,9	364,6	1766,8

Verdiskaping i jordbruket i Hedmark

Verdiskaping fra ulike jordbruksproduksjoner:

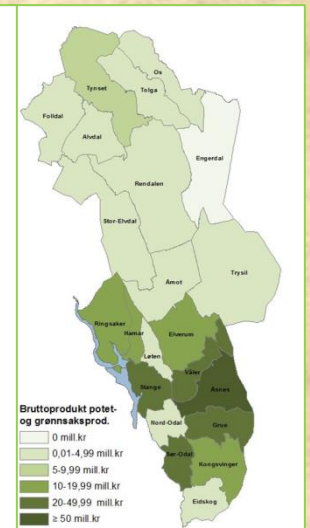
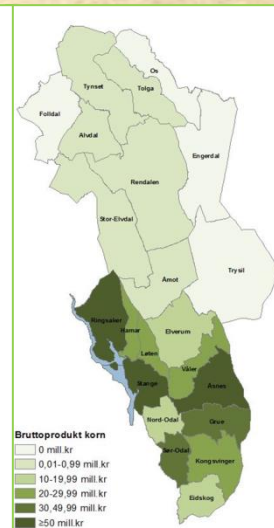
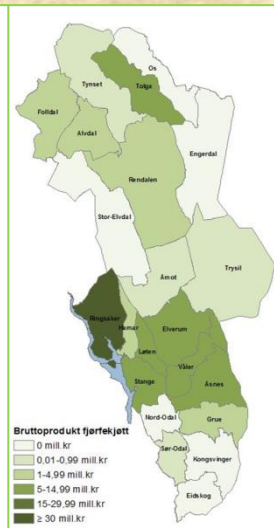
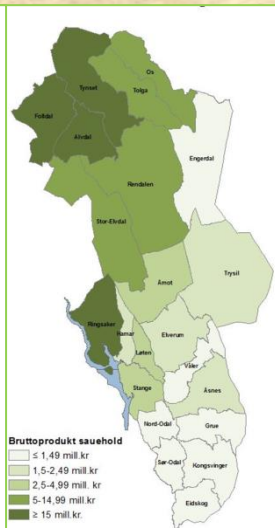
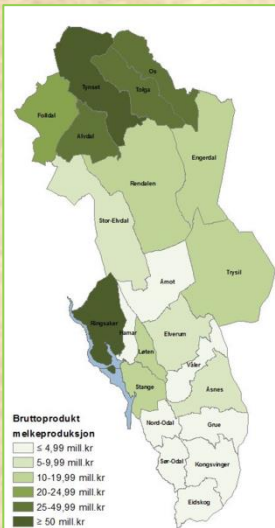
MJØLK

SAU

KYLLING

KORN

POTET OG GRØNNSAK

Kilde, hvis ikke annet er oppgitt: Verdiskaping i landbruk og landbruksbasert virksomhet. Østlandsforskning, ØF-rapport 09/2016 (På grunnlag av data fra SSB, Landbruksdirektoratet, NIBIO, Budsjettnemnda for jordbruket)